

dat midden op een weiland achter 't mooie kasteel Beusdaal ligt, gaan doorzoeken, in de hoop er paris te vinden, die ik hier toen nog niet aangetroffen had. Dit gelukte mij echter niet. Wel blonken in 't rond overal de roode bessen van arum en in nog grooter aantal hingen de rijpe zwarte bessentrossen van de zeldzame *Actaea spicata* neer, waarvan ik ook nog één enkel exemplaar in vollen bloei vond. *Samicula* dekte er met honderden, ja, duizenden den grond, met lieve-vrouwe-bedstroo en *primula elatior* en langs de randen stond *sambucus ebulus*. „Hoe jammer,” bedacht ik later, „dat dit heerlijke boschje op Belgisch gebied ligt!” Eensklaps sprong voor mij een wit, zwart en bruin gevlekt dier op, ter grootte van een vos, en pakte ijlings zijn biezen. Nieuwsgierig wat dit geweest kon zijn, vroeg ik er een houthakker naar verderop in een bosch, waardoor ik terugkeerde, doch deze wist er ook niets op te vinden. In overvloed vond ik op den terugweg *digitalis*, *circaea*, *erythraea*, *alchemilla*, kaarden (in een ruigte, waar 't wemelde van groote sabelspringhanen, wier gesnor van alle kanten klonk) *lappa officinalis*, *majanthemum*, *lathyrus sylvestris*, *clino-podium* enz. enz., altemaal planten, die hier algemeen zijn. Langs Beusdaal komend zag ik in een weiland een witte kat, bruin en zwart gevlekt. Nu wist ik, welk vreemdsoortig dier ik in 't boschje gezien had, 't was *felis domestica*!

Bij Klein Keulen trof ik *cirsium oleraceum* aan en ook vond ik *chrysosplenium* en *paris*, benevens aan de Geul tusschen Valkenberg en Meersen (een heerlijke weg!) een paar vroege bloemen van *colchium autumnale*. De waterspreeuw mocht ik niet te zien krijgen!

De vogels zijn hier alle even schuw en je ziet weinig anders dan eksters, meerkollen, klauwiertjes en dergelijk rooftuig. In de boomgaarden zitten veel roodstaartjes (gekraagde en zwarte) en veel meezen en de graanvelden worden geplunderd door groote troepen musschen en geelgorzen, wier melodieuze wijsje 't eenige vogelgeluid is, dat je tegenwoordig nog hoort. Algemeen zijn ook nog de zwaluwen: op den weg van Mechelen naar hier zag ik onder 't overhangend dak van een huis drie nesten van huiszwaluwen naast elkaar, vol jongen.

Doch voorloopig heb ik nu genoeg geschreven. Ik reken er stellig op, dat je ook spoedig hier komt om 't alles zelf te zien. Neem morgen den sneltrein van 7.03, stap uit in Valkenberg of Wijlre en wandel vandaar naar Epen, waar je wacht, je vriend

H. G. DELSMAN JR.

ONS AVONTUUR IN HET ONDERSTE BOSCH.

Wij, mijn broertje en ik waren gelogeerd te Epen, (Zuid-Limburg), en hadden het plan gevormd op een mooien middag, nog eens onze welbekende kalkrots te bezoeken. Deze is gelegen ongeveer 20 min. gaans van den gewonen weg; wij bekortten dezen, door weilanden en boomgaarden door te gaan en kwamen toen langs een korenveld tot ons doel. Onderweg verfrischten we ons nu en dan met eenige rijpe bramen, aardbeien of frambozen. Deze kalkrots is zoowat 25 M. hoog denk ik en rijst loodrecht op uit een heuvelachtig dal, begroeid met allerlei grassen, *St. Jacobskruid*, wilde rozen en dergelijke wilde bloemen. De zijden zijn omringd en begroeid met hoog en laag geboomte, kreupelhout, en slingers van bramen, clematis en klimop, waartusschen zeer smalle paadjes door de klimmers zijn gemaakt naar boven op de rots. Wij hadden plan om de rots, die van onderen nog eenigszins schuin is tot zoover te beklimmen, dan links af te slaan, langs

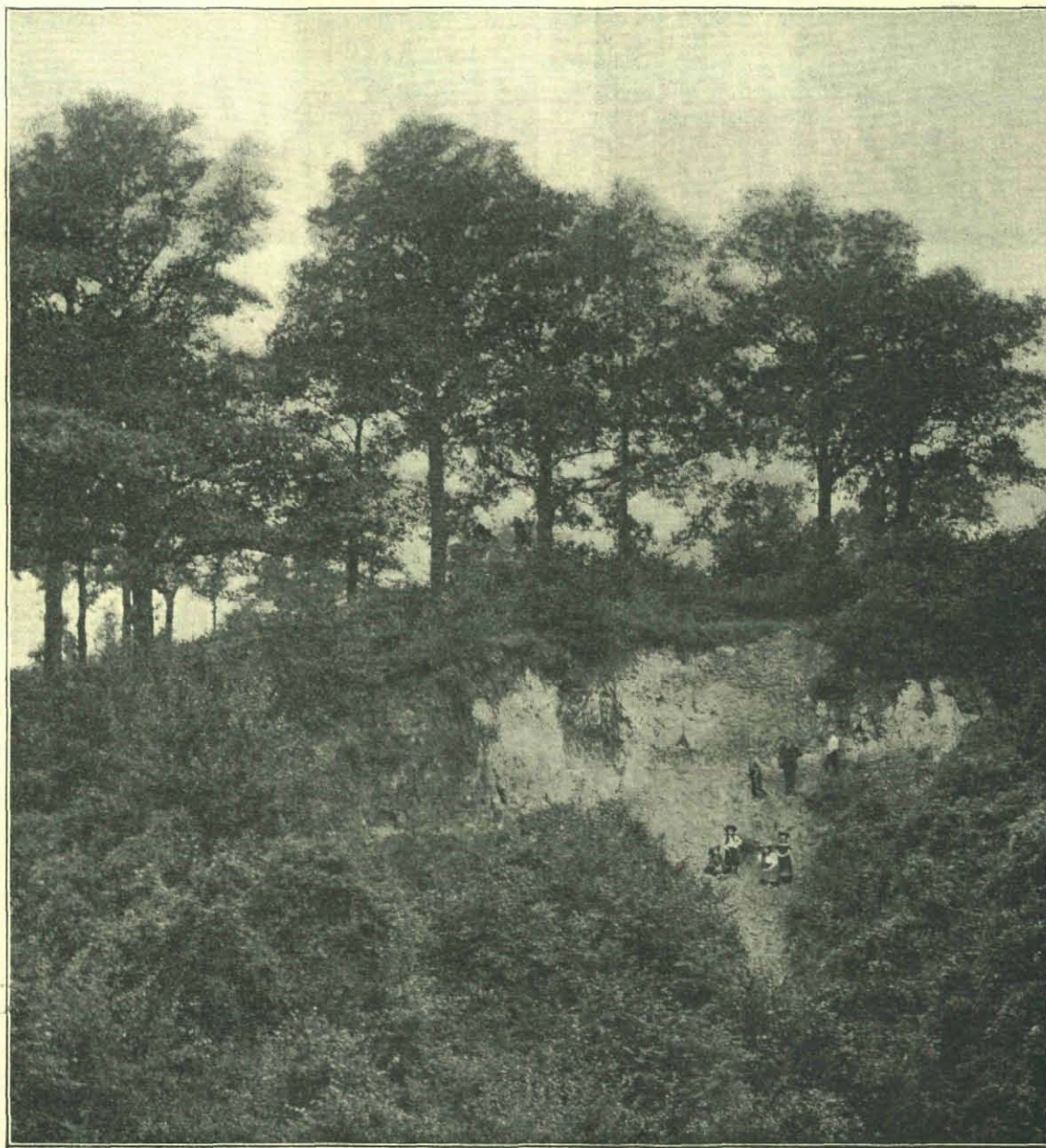
ons jagerspaadje, dat we reeds vroeger gemaakt hadden, om daarna aan de zijde der rots verder naar boven te klimmen. De zon echter, die met kracht scheen, had ons warm en vermoeid gemaakt, waarom wij links het dal doorsneden, en door het kreupelhout onze klimpartij vervolgden, tot wij kwamen aan een open plek rondom begroeid. Verder zijn we recht door naar boven geklauterd, tot we op den berg, dus boven de kalkrots, bij een grooten boom kwamen waar we eenige rust namen. Terwijl we daar zoo zaten, hadden we voor onze oogen een heerlijk veld met goudgeel golvend graan beneden. In de verte schuins-links zagen we Epen met zijn aardig torentje en verspreide huizen. Schuins aan de rechterzijde, hadden we het mooie kasteel van Beusdaal in de verte. De vogels sprongen lustig in de takken der boomen rondom ons en sijpend schenen ze ons te vragen wat wij daar deden. Nu en dan vielen er blaadjes, die van de boomen losgeraakt op den grond vielen en ritselend met hun kameraadjes daar schenen te spelen op den grond. De zon verdween langzamerhand en een heerlijk koeltje woei ons in 't gezicht. Toen we uitgerust waren en opstonden om verder te gaan, zagen we iets als een bruinen bal met een witte plek, als voortrollen over 't zand, 't geen bleek een konijn te zijn. Wij liepen voort in dezelfde richting tot onze aandacht werd getrokken door eene opening in den grond; niet meer dan 15 meter vanwaar we hadden gerust; veel grooter dan de gewone konijnenholen, naar onze gissing $\pm$ 30 cm. doorsnede. Deze opening bleek een gang te zijn die schuins naar beneden loopende, naar onder iets nauwer werd. Wij dachten eerst aan een bijzonder grooten ingang tot een konijnenhol, maar hielden er ons niet lang over bezig en begonnen vlug den ingang te verstoppen met graszoden, heiplaggen, stokken, steenen en kluiten aarde. Nu gingen we verder door kreupelgewas om ons zoogenaamd jagerspad verder af te maken, en met dat, wat aan de andere zijde liep te vereenigen. Hierdoor raakte nu en dan wel eens wat kalk los dat met tamelijke drukte door de struiken naar beneden viel, tot er ten laatste een groot stuk afbrak, en naar beneden stortte waar het in stukken brak. We waren voldaan over onzen arbeid en keerden terug op onzen weg, waar we met eenige verbazing opmerkten dat het genoemde hol, dat we verstopt hadden, weer netjes in orde was. Toen we verder naar beneden daalden hoorden wij nu en dan, soms achter, soms naast ons, geritsel en gesnuif; soms ook een eigenaardig krabbelen dat aan een beest deed denken. Wij zagen telkens om, doch, niets ziende, liepen we door. Bij een braamstruik rustten we nogmaals uit op een groot brok steen of kalk, dat van boven vlak was. Toen later stond ik op om wat voortteloopten, toen broertje opeens verschrikt riep: „Daar loopt een beest met groene oogen!” Naar de plaats die hij aanwees wierp ik een brok kalk. Daarop kwam het, langs mij heen, door de struiken en verdween. Ik zag twee groene oogen die mij valsch aanstaarden, een min of meer open bek en een bruin lichaam ca. 50 cm. lang; dat daar als golvend zich voortbewoog, bijna zonder gedruisch. Met zijn spits kopje, snuivend in de lucht en met zijn staart de grond slaande.

Vol schrik over de plotselinge verschijning (en verdwijning) van dit onbekende wezen (dat weldra een vos bleek te zijn) holden wij de rots verder af, het dal door en rustten eerst toen we den weg hadden bereikt, die, recht tegenover de rots gelegen, $\pm$ 3 Meter hoog was en aldus een dijk vormde, waarop we bleven afwachten of ons beestje zich nog weder zou vertoonen.

Nu werd onze aandacht getrokken door een klagelijk geblaas dat van de linkerzijde kwam. Kort daarna zagen we een beest

zich bewegen dat ons, aan een hert herinnerde, omdat we dit bij een vorig bezoek aan het bosch in gezelschap van mijnheer Heimans reeds hadden opgemerkt, en dus wisten dat deze dieren op die plaats zich wel vertoonden; daar ook kleur, grootte en vorm volmaakt overeenkwamen. Dit had geen horens en was dus eene hinde of een reeget. Wij zagen tegelijkertijd onzen vriend, den vos, zich in de struiken bewegen

(eerste) vos steeds dicht naar de hinde sluipende, tegen den wind in, met den kop vooruit, buik en staart over den grond slepend, gleed als een slang vooruit. Op ons (jagers) paadje stond de hinde, steeds snuivende, met den kop achterwaartsche bewegingen makende. De (tweede) vos die aan den eenen kant het hert en aan den anderen kant de hinde zag was als tusschen twee vuren gebracht. Hij

De top van de Kalkrots in 't Onderste Bosch bij Epen met logeetjes uit Amsterdam, Groningen en Antwerpen. Ook de schrijver van 't Avontuur is er bij.

Foto van J. HEIMANS.

en schuins, in de richting van de hinde naar boven loopen. De hinde liep een eindje vooruit, maar bleef op eens stokstijf staan, steeds de vos in 't oog houdende totdat de vos $\pm$ 15 M. van haar bleef liggen. Onderwijl zagen we aan den anderen kant weder een vos naderen, maar blijkbaar angstig en vluchtend. Het duurde niet lang of gedruisch in de nabijheid, kondigde de nadering aan van den vervolger van den vos, die bleek te zijn het hert, dat, zooals we nu begrepen, te hulp was geroepen door de hinde. Een blij geblaas der hinde wees het hert den weg. De

sloop op zijde, legde zich eerst tegen den rotswand, en een eind vooruit sluipende draaide hij zich om, met de kop recht naar ons, tot eensklaps het hert met de horens tegen de kalk duidelijk hoorbaar slaande, den kop omhoog wierp en met een zijsprong naast den vos terecht kwam en gereed was hem op de horens te nemen. De vos dit bemerkende sprong op zijde en liet het hert verbluft staan; sloop weg door het kreupelhout achter het hert om naar de hinde. Nu ontstaat er eene worsteling. De eerste vos, die nu tusschen de herten in was, vloog de hinde naar

den hals. De aanval mislukt en hij vlucht nog getroffen door de horens van het hert, dat naast de hinde was gekomen. Dit hert belette den vos verdere vlucht door zich met een sprong voor hem te plaatsen. De vos in de pooten van 't hert bijtende wringt zich opnieuw tusschen hem door, terwijl het hert springt om hem te vertrappen. Opnieuw herhaalt zich het tooneel; de vos springt het hert naar de keel, maar wordt door het hert met de horens opgevangen en een eind weggegooid. Een paar malen rolde de vos om en verdween nu voorgoed, nagezet door het hert. Na afloop van deze vertooning dachten we aan de hinde en den tweeden vos: hoe dit wel zou afloopen. De vos, dien wij in de lage struiken goed konden zien, genaderd tot op 1,5 M. afstands der hinde, vervolgde zijn sluipocht; terwijl de hinde steeds achterwaarts, zonder den vos uit het oog te verliezen in 't bosch verdween. Weldra verdween ook de vos totdat kort daarna opeens de struiken en takken heftig bewogen werden. We hoorden een dof gehuil van den vos en zagen hem verder in de richting van zijn hol wegvlugten. Nog een paar malen werden de takken bewogen, tot alles weder in rust bleef. Nog een poos zaten we onbeweeglijk; nog verkeerden we als in een droom van gedachten door hetgeen we hadden gezien. Eindelijk gingen we naar huis, en door de ingevallen schemering bleven we nog den heelen weg over onder den indruk en kwamen eerst lang na het eten thuis tengevolge van ons avontuurtje.

Wij hebben zoo juist mogelijk opgeschreven wat wij ons samen herinnerden.

Groningen.

A. H. L. B.

MIJN STAARTWANTS.

Een paar maanden geleden las ik het verslag, over een uitstapje eener entomologische club, in *D. L. N.*, waarin het vinden van een Staartwants als een buitenkansje vermeld werd.

Zelf liefhebber van alles wat natuur ons schoons te genieten geeft, hoewel absoluut leek op het gebied van zeldzaamheden, besloot ik dezen zomer weder eens de liefhebberij mijner jeugd op te vatten, en wel hoofdzakelijk ter beleering van mijn dochttertje, een aquarium aan te leggen, en toog ik met haar naar de frissche, heldere slootjes van Abcoude, om, gewapend met net en flesch mijn geluk te beproeven.

De streek die we ons gekozen hadden is dankbaar. Veel, zeer veel is er te vinden, en evenveel te genieten van natuurschoon.

Reeds spoedig kwam ik in het bezit van een, in mijn oog, wonderlijk dier, doch bij nadere beschouwing, meende ik, met mijn leekenverstand, de zoo buitengewone Staartwants te herkennen en besloot ik, de merkwaardigheden van dit diertje, zoo goed doenlijk, eens te gaan bestudeeren.

„Het is een traag dier,” zoo schreef men, en ik zou het bijna beamen, want bij oppervlakkige beschouwing is er zéér weinig beweging, wijl het, zich, slechts even vasthoudend aan eene of andere waterplant, oogenschijnlijk om niets bekommert, en

bedoord en stil zijne daagjes in zalig nietsdoen slijt, zoodat een mijner huisgenooten hem spottend den naam gaf van „rentenier”.

Evenwel, deze traagheid is slechts schijn, het dier heeft zoo goed als ieder schepsel zijne levensfunctie te verrichten, en daartoe kracht, inspanning en behendigheid noodig, ook al wordt dit slechts in tijden van noodzaak aan den dag gelegd.

Door den eigenaardigen bouw van het lichaam, biedt het weinig weerstand aan den waterdruk bij het voortbewegen, wat den Staartwants zeer goed te stade komt, wijl geene zwempooten aanwezig zijn, en bovendien de voorpootjes alleen tot grijpen ingericht; en toch, moeder natuur weet overal raad op, helpt het zich zoo leuk vooruit: De vangpooten worden gestrekt, de weerhaken aan het eind gesloten en naar binnen tegen de pooten aangelegd, vervolgens komen de middelste extremiteiten, met wijd naar buiten gestrekte positie, in achterwaartsche beweging, terwijl de achterste twee, tegelijkertijd ingetrokken, zich naar voren bewegen, waardoor de kracht der midden pootjes eenig overwicht behoudt, en zoodoende het geheel eene kleine voortschuivende beweging krijgt, welke, door de hiervoor beschreven handeling in omgekeerde volgorde te doen plaats hebben, *ononderbroken* blijft voortbestaan, totdat het dier te bestemder plaatse is aangekomen.

Meestal schijnt deze verplaatsing eenigszins doeleloos, want bepaald jagen naar eenige prooi is hier uitgesloten, en toch zóó heel doeleloos is het niet; want zie, indien eene der kleinere larven, ja zelfs vischjes van 2 à 2½ cM. lengte, de zoo goed gewapende stekelbaars inclus, of torren van 1 cM., zich in de nabijheid wagen, gaat bijna ongemerkt het kopje, met de groote *uitstekende* oogen in de richting van den onvoorzichtige, en, komt deze op een afstand, waarop eene greep mogelijk is, dan, plotseling, zóó vlug, dat men de beweging nauwelijks volgen kan, richt het dier zich op, of laat zich zakken of ook wel maakt het een sprong vooruit, en de scherpe haken der grijppooten zijn diep in de zijden van het slachtoffer ingedrukt, en nu helpt geen spartelen meer.

Hoogst merkwaardig hierbij vond ik, dat eene eenmaal gevatte prooi, in minder dan eene minuut geheel bewegeloos wordt, alsof eenig verdoovend of giftig vocht in de wonden gebracht werd, waardoor als bij sommige slangen, de buit bijna oogenblikkelijk gedood wordt.

Is de vangst klein, eene watervloo is ook welkom, dan kunnen ze het met ééne hand wel af, en ik heb gezien, dat de vrij blijvende grijper zich intusschen met nieuwe jacht onledig hield.

Zoodra het gevangen diertje zich tusschen de klauwen niet meer beweegt, wordt het snuitje er opgezet; een bepaalden mond met kaken heb ik